

## Informatienota voor de Gemeenteraad

### Onderwerp: Uitwerking motie Inwonerspas

#### Kernboodschap

Op verzoek van de raad hebben wij de mogelijkheden voor een inwonerspas geïnterpreteerd.

Er zijn verschillende varianten en mogelijkheden voor een inwonerspas. Een breed inzetbare inwonerspas, waar we minimaregelingen aan kunnen koppelen sluit het beste aan bij de gemeente Wijchen. Belangrijkste kansen zijn het vereenvoudigen van (administratieve) handelingen voor de inwoner, stimuleren van de lokale economie en inzetten op het verhogen van het bereik van minima. Belangrijke kanttekeningen zijn onder andere gedwongen winkelnering, onduidelijkheid voor de doelgroep doordat regelingen op verschillende manieren verstrekt worden en relatief hoge implementatie- en uitvoeringskosten.

#### Eerdere besluiten

| Datum        | Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer) |
|--------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| 08 juli 2021 | 21 61958 Perspectiefnota 2021 Wijchen motie 3. Inwonerspas.                                   |

#### Toelichting

Uw raad heeft bij de perspectiefnota 2021 een motie aangenomen om de kansen, mogelijkheden, kosten en baten voor een inwonerspas te verkennen. Wij hebben de motie opgepakt. Hiervoor zijn onderzoeken van andere gemeenten gelezen<sup>1</sup>, gesprekken gevoerd met een aantal gemeenten<sup>2</sup> die een inwonerspas hebben, Stichting Wijchen=Promotie en aanbieders van pasmanagementsystemen<sup>3</sup>.

#### Varianten

Er zijn grofweg vier varianten te onderscheiden:

- Een minimapas met regelingen. Eventueel uitgebreid naar andere doelgroep, zoals mantelzorgers of ouderen.
- Een kortingspas voor minima (als extra regeling).
- Een inwonerspas voor alle inwoners met kortings- en spaaracties evt. aangevuld met andere functionaliteiten zoals een afvalpas.

<sup>1</sup> O.a. Gemeente Hilversum, maart 2020, 'Businesscase Hilversumpas'; Passepartout, augustus 2020 'Zaanpas inventarisatie en advies'; Gemeente Wormerland, december 2019, 'Onderzoek naar Inwonerspas Wormerland'.

<sup>2</sup> Gemeente Alkmaar en Gemeente Dronten gesproken. Ook contact gehad met gemeente Nijmegen en Heumen.

<sup>3</sup> Er is vrijblijvend gesproken met Intermediad, Forus en CCV.

d) Een inwonerspaspas plus. Dit is variant c) met aanvullend tegoeden of vouchers op de pas voor allerlei doelgroepen.

Naar aanleiding van de motie en de visie van Wijchen kunnen we een aantal basisuitgangspunten definiëren voor een inwonerspaspas. Belangrijkste punten zijn dat een pas niet stigmatiserend mag zijn, geen extra minimaregeling moet zijn, huidige minimaregelingen dient te optimaliseren, financieel uitvoerbaar moet zijn en lokale inkoop stimuleert.

Op basis hiervan lijkt één variant het meest geschikt voor Wijchen. Dit zou gaan om een breed inzetbare inwonerspaspas, waar minimaregelingen aan gekoppeld kunnen worden (variant d). Variant a) en b) vallen af, omdat deze als stigmatiserend ervaren kunnen worden en variant c) zou een extra regeling betreffen. Aangezien variant d) het beste aansluit bij Wijchen, zijn de rest van de verkenning en de bijbehorende uitkomsten voornamelijk gestoeld op deze variant.

#### *Kansen en mogelijkheden 'Inwonerspaspas Plus'*

We zien de volgende kansen en mogelijkheden voor een Wijchense inwonerspaspas:

- Door meerdere regelingen aan een pas te koppelen, heeft de aanvrager van minimaregelingen minder te maken met administratieve rompslomp. Niet alle regelingen kunnen echter aan de pas gekoppeld worden. Zie ook 'aandachtspunten en kanttekeningen'.
- Ook voor andere doelgroepen kunnen regelingen of tegoeden op een inwonerspaspas. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de Mantelzorgwaardering.
- Uit onderzoek van andere gemeenten blijkt dat het verhogen van het bereik van kindregelingen een van de belangrijkste afwegingen is om een pas in te zetten. Uit de benchmark Armoede en Schulden van Divosa 2019 blijkt dat gemeenten met een inwonerspaspas 90% van de kinderen bereiken voor wie de pas bedoeld is<sup>4</sup>.
- Als gemeente kunnen we aan de voorkant sturen waar (lokaal) en waaraan minimategoeden worden uitgegeven.
- Klanten hoeven geen bedragen meer voor te schieten.
- In Wijchen hebben we al een cadeaukaart. Hierdoor hoeven we niet vanaf 0 te beginnen qua marketing en positionering. Het combineren van de cadeaukaart met acties en regelingen is in theorie mogelijk, maar wordt afgeraden vanwege het verschil in functionaliteiten en doelstelling.
- Andere gemeenten geven aan de pas jaarlijks automatisch te verstrekken aan het bijstandsbestand. Dit levert efficiency op in het beoordelen en toewijzen en kan het bereik verhogen. In Wijchen is de winst vrij beperkt, omdat dit alleen kan voor de Geldterugregeling.
- Een inwonerspaspas draagt bij aan de verbinding van inwoners, lokale ondernemers en verenigingen.

#### *Aandachtspunten en kanttekeningen*

Tijdens de verkenning zijn we ook een aantal aandachtspunten en kanttekeningen tegengekomen. De belangrijkste zijn:

- Een inwonerspaspas zorgt voor gedwongen winkelnering. Inwoners die in aanmerking komen voor een inwonerpas hebben minder vrijheid waar en waaraan zij het

---

<sup>4</sup> [https://www.divosa.nl/pdf/--\\_--kinderarmoede-kaart/pagina.pdf](https://www.divosa.nl/pdf/--_--kinderarmoede-kaart/pagina.pdf)

tegoed kunnen besteden. Dit kan ervoor zorgen dat zowel de inwoner, als gemeente duurder uit is of een inwoner niet meer de activiteit kan ondernemen die hij of zij normaliter vanuit de minimaregeling doet.

- Ondernemers moeten ermee akkoord gaan dat zij de betaling later ontvangen (het systeem regelt de transactie en zet klaar wat betaald moet worden, de betaling geschiedt bijvoorbeeld door de gemeente).
- Om een pas à la variant d) te implementeren moet er veel aandacht en energie gestoken worden in het aanbodmanagement. Het succes van een inwonerspas valt of staat met de kwaliteit en gevarieerdheid van het aanbod. Er ligt een basis vanuit aanbod voor de cadeaukaart. Het netwerk moet echter nog flink uitgebreid worden voor de doeleinden van de minimaregelingen (bijvoorbeeld het benaderen en toevoegen van sportverenigingen). We moeten eerst weten of hier voldoende draagvlak voor is.
- Het is niet waarschijnlijk dat we de cadeaukaart kunnen combineren met minimaregelingen. Het kan zijn dat inwoners het verwarrend vinden dat er een tweede Wijchense pas komt.
- Aan een pas kunnen tegoeden, kortingen en producten gekoppeld worden. Daarom komen op het eerste oog alleen de Geldterugregeling, Kindregeling en Regeling huishoudelijke apparaten in aanmerking. Deze regelingen zijn namelijk voor specifieke producten of doeleinden, die mogelijk ook goed lokaal beschikbaar zijn. De toeslagen zouden vrij besteedbaar moeten blijven, de collectieve zorgverzekering loopt bij zorgverzekeraar CZ of VGZ via gezondverzekerd.nl en bijzondere bijstand is specifiek voor de kosten die beoordeeld worden. Dit betekent dat niet alle regelingen op een inwonerspas kunnen. Regelingen worden dan via verschillende platforms en op verschillende manieren verstrekt. Dit kan voor verwarring zorgen voor inwoner.
- Naar alle verwachting gaan de uitvoeringskosten van het minimabeleid omhoog (zie ook kosten en baten).
- Het draagvlak onder inwoners voor de invoering van een inwonerspas is onbekend. Breed gebruik door alle inwoners is echter wel een vereiste als we er naar streven dat de pas niet stigmatiserend werkt.
- Een inwonerspas is niet de enige manier om handelingen voor de inwoner te vereenvoudigen. Hiervoor kunnen ook andere oplossingen geboden worden, zoals het verder digitaliseren van de regelingen via een digitaal platform en het weglaten van controle van bonnetjes achteraf (eventueel door restricties aan de voorkant toe te voegen)<sup>5</sup>.

### *Kosten en baten*

Op basis van de onderzoeken van verschillende gemeenten en de gesprekken is duidelijk dat (inschatting van) de kosten erg uiteenlopen. Het daadwerkelijke kostenplaatje hangt af van inrichtingskeuzes en is nu niet te geven (denk bijvoorbeeld aan welke regelingen komen op de pas, is de pas voor alle inwoners of niet, wat doen we zelf en welke taken beleggen we elders).

---

<sup>5</sup> Gemeente Nijmegen en Heumen hebben vanwege hoge uitvoeringskosten niet gekozen voor een inwonerspas, maar alleen voor een digitaal platform. Daar ontvangen de betreffende inwoners een QR code waarmee zij het tegoed kunnen uitgeven bij de daartoe aangewezen ondernemers of verenigingen.

Implementatie en uitvoering van een inwonerspas vraagt in ieder geval om: een pasmanagementsysteem (inclusief drukken van pasjes), intensief aanbodmanagement, marketing en communicatie, projectleiding, gewijzigde uitkeringsadministratie, gewijzigd beleid en uitbetaling van aanbieders. De implementatiekosten hiervoor worden geschat tussen de €50.000 - €87.500. De structurele jaarlijkse kosten worden geschat tussen de €30.000 - €75.000.

Met betrekking tot de baten verwachten we niet veel tijdswinst door de invoering van een inwonerspas. Er zijn twee zaken die wellicht winst zouden opleveren: geen controle meer van bonnetjes bij de kindregeling en automatisch verstrekken van de pas aan bijstandsgerechtigden (beide zijn niet inherent aan het verstrekken van een pas, maar kunnen ook op andere manieren gerealiseerd worden). Hoewel exacte besparing moeilijk in te schatten is denken we dat automatisch verstrekken en geen controle van declaraties maximaal 0,5 FTE oplevert (maximaal €33.000). In het meest gunstige geval zou de Wijchense pas na implementatie en opstart dus niets extra's kosten, maar de kans is groot dat de uitvoeringskosten wel hoger uitkomen.

### *Conclusie*

Een inwonerspas biedt kansen en mogelijkheden, maar de verkenning laat ook zien dat er een aantal kanttekeningen te plaatsen zijn bij het invoeren van een inwonerspas. Belangrijkste kansen zijn het vereenvoudigen van (administratieve) handelingen voor de inwoner, stimuleren van de lokale economie en inzetten op het verhogen van het bereik van minima. Belangrijke kanttekeningen zijn onder andere gedwongen winkelnering, onduidelijkheid voor de doelgroep doordat regelingen op verschillende manieren verstrekt worden en relatief hoge implementatie- en uitvoeringskosten.

Wanneer we als gemeente willen inzetten op een inwonerspas vraagt dit om een investering op verschillende niveaus. Er is voldoende draagvlak nodig, nadere verfijning van het mogelijke aanbod en de te koppelen regelingen, specificatie van benodigde formatie en financiële ruimte voor verdere uitwerking, mogelijke implementatie en mogelijke uitvoering.

### **Gevolgen**

Niet van toepassing.

### **Communicatie**

Gesprekspartners van de verkenning informeren we over de uitkomsten. Er is op dit moment geen aanleiding voor aanvullende communicatie.

### **Uitvoering of Vervolgstappen**

Middels deze terugkoppeling is inzicht gegeven in de kansen, mogelijkheden, kosten en baten voor een inwonerspas. We beschouwen de motie hiermee als uitgevoerd. Indien de gemeenteraad op basis van deze informatie het traject verder wenst te verkennen dan verneemt het college dat graag.

### **Geheimhouding:**

Niet van toepassing.